

ONTWERPBESLUIT WET NATUURBESCHERMING VAN GEDEPUTEERDE STATEN VAN
GELDERLAND

Wet natuurbescherming hoofdstuk 3, ontheffing soorten

Datum besluit : 16 februari 2018
Onderwerp : Wet natuurbescherming - 2017-013369 - gemeente Montferland
Activiteit : voorgenomen renovatie van woningen aan de Touwslagersbaan en
de sloop van woningen en vervangende nieuwbouw aan de Grote
Nekkum te 's-Heerenberg.
Verlenen/weigeren : verlenen ontheffing
Aanvrager : Plavei, Postbus 66, 6940BB te Didam
Zaaknummer : 2017-013369

Beslissing van GEDEPUTEERDE STATEN VAN GELDERLAND op het verzoek van Plavei, Postbus 66, 6940BB te Didam, hierna te noemen de aanvrager, van 28 september 2017 om een ontheffing op grond van de Wet natuurbescherming, hierna de Wnb.

De opbouw van deze beslissing is als volgt:

- Allereerst worden de ingediende *aanvraag en het procesverloop* toegelicht;
- Daarna volgt het *besluit* met inbegrip van de voorschriften;
- Onder het kopje '*beoordeling*' wordt de onderbouwing van het besluit gegeven;
- De beslissing wordt afgesloten met enkele algemene bepalingen en een toelichting op het verdere procesverloop ('*overige verplichtingen*' en '*zienswijzen*').

AANVRAAG EN PROCESVERLOOP

Op 28 september 2017 ontvingen wij een aanvraag van Plavei te Didam voor een ontheffing in het kader van hoofdstuk 3 van de Wnb op grond van artikel 3.1 lid 2 en artikel 3.5 lid 2 en 4 voor het opzettelijk vernielen of beschadigen van nesten, rustplaatsen en eieren of het wegnemen van nesten, het opzettelijk verstoren en het beschadigen of vernielen van voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van resp. de Huismus, Gierzwaluw en de Gewone dwergvleermuis.

De ontheffing wordt aangevraagd in het kader van de in de wet genoemde belangen voor de Vogel- en Habitatrichtlijn. Voor de Vogelrichtlijn geldt het wettelijk belang dat de ingreep plaatsvindt in het belang van de volksgezondheid. Ook voor de Habitatrichtlijn geldt het belang voor de volksgezondheid en een voor het milieu wezenlijk gunstig effect.

De aanvraag maakt deel uit van deze ontheffing.

Er is voor de aangevraagde werkzaamheden niet eerder een ontheffing verleend.

Er wordt geen gebruik gemaakt van een gedragscode.

Op deze aanvraag is afdeling 3.4 van de Algemene wet bestuursrecht van toepassing verklaard.

BESLUIT

Gedeputeerde Staten van Gelderland

HEBBEN BESLOTEN

gelet op de artikelen 3.3 lid 1 en lid 4 (Vogelrichtlijnsoorten), artikel 3.8 lid 1 en lid 5 (Habitatrichtlijnsoorten) van de Wet natuurbescherming

ONTHEFFING TE VERLENEN

aan Plavei, Postbus 66, 6940 BB te Didam;

voor de soort(en), verbodsbepaling(en) en wettelijke belang(en) zoals weergegeven in tabel 1.

Tabel 1 Soorten, verboden en belangen

Soort	Verbod		Belang
	<i>Habitatrichtlijn</i>		
Gewone dwergvleermuis (<i>Pipistrellus pipistrellus</i>)	Artikel 3.5 lid 2	Het opzettelijk verstoren	A
	Artikel 3.5 lid 4	Het beschadigen of vernielen van voortplantingsplaatsen of rustplaatsen	A

Belang:

A: Artikel 3.8 lid 5b onder 3 van de Wnb: in het belang van de volksgezondheid, de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten.

Aan deze ontheffing zijn op grond van artikel 5.3 van de Wet natuurbescherming de volgende voorschriften verbonden:

Algemene voorschriften

1. De ontheffing geldt voor het plangebied zoals aangegeven op de kaart in figuur 1 en 2 van Bijlage 1.
2. De geldigheidsduur van de ontheffing eindigt op 1 december 2019.
3. De ontheffing geldt uitsluitend voor de soort(en), verbod(en) en belang(en) zoals weergegeven in tabel 1.
4. De ontheffinghouder dient contact op te nemen met de Provincie Gelderland indien er verbodsbepalingen worden overtreden, waarvoor geen ontheffing is verleend. Dit kan het geval zijn als er negatieve effecten optreden op soorten waarvoor geen ontheffing is verleend of als er onverwachte negatieve effecten van de activiteiten optreden. Dit kan via e-mailadres post@gelderland.nl, onder vermelding van het zaaknummer 2017-013369.
5. Deze ontheffing kan uitsluitend gebruikt worden door (medewerkers van) de ontheffinghouder of in opdracht van de ontheffinghouder handelende (rechts-)personen. De ontheffinghouder blijft verantwoordelijk en aansprakelijk voor de juiste naleving van deze ontheffing.
6. De in voorschrift 5 genoemde (rechts)personen beschikken op de plaats waar de activiteiten van de ontheffing worden uitgevoerd over een (digitale) kopie van deze ontheffing, en tonen deze op verzoek aan de daartoe bevoegde toezichthouders en opsporingsambtenaren.

7. De in voorschrift 5 genoemde (rechts)personen zijn op de hoogte van de inhoud en het doel van deze ontheffing en de daaraan verbonden voorschriften, zodanig dat zij daar ook invulling en uitvoering aan kunnen geven.
8. Indien de ontheffinghouder de ontheffing in zijn geheel wil overdragen dan dient voor deze naamswijziging toestemming te worden gevraagd bij de Provincie Gelderland, via e-mailadres post@gelderland.nl, onder vermelding van het zaaknummer 2017-013369.
9. Minimaal twee weken voor aanvang van de werkzaamheden moet melding worden gedaan van de datum van start van de werkzaamheden bij de Provincie Gelderland, via e-mailadres post@gelderland.nl, onder vermelding van het zaaknummer 2017-013369.
10. De werkzaamheden dienen te worden uitgevoerd onder begeleiding van een deskundige¹ op het gebied van de soort(en).
11. De deskundige op het gebied van de soort(en) houdt alle bevindingen bij in een logboek en heeft deze beschikbaar op het project. Daarnaast wordt het logboek uiterlijk twee weken na afronding van de werkzaamheden verstrekt aan de Provincie Gelderland, via e-mailadres post@gelderland.nl, onder vermelding van het zaaknummer 2017-013369. In het logboek wordt vermeld op welke data de deskundige aanwezig was, welke werkzaamheden zijn uitgevoerd en (indien van toepassing) hoeveel exemplaren en verblijfplaatsen van welke soorten op welke locatie zijn waargenomen.

Soortspecifieke voorschriften

12. Alle mitigerende maatregelen zoals genoemd onder het kopje '*In de aanvraag beschreven mitigerende maatregelen*' en opgenomen in tabel 3 op pagina 6 en 7 van deze ontheffing.

¹ De provincie Gelderland verstaat onder een deskundige een persoon die voor de situatie, habitats en soorten ten aanzien waarvan hij of zij gevraagd is te adviseren en/of te begeleiden, aantoonbare ervaring en ((soort)specifieke) ecologische kennis heeft. De ervaring en kennis dient te zijn opgedaan doordat de deskundige:

- op HBO-, dan wel universitair niveau een opleiding heeft genoten met als zwaartepunt (Nederlandse) ecologie; en/of
- als ecoloog werkzaam is voor een ecologisch adviesbureau, zoals bijvoorbeeld een bureau welke is aangesloten bij het Netwerk Groene Bureaus.

Met betrekking tot soorten of specifieke soorten kan als deskundige ook iemand worden aangemerkt die:

- op MBO-niveau een opleiding heeft afgerond met als zwaartepunt de Wet natuurbescherming, soortenherkenning en zorgvuldig handelen ten opzichte van die soorten; en/of
- zich aantoonbaar actief inzet op het gebied van de soortenbescherming en is aangesloten bij en werkzaam voor de daarvoor in Nederland bestaande organisaties (zoals bijvoorbeeld Zoogdiervereniging, RAVON, Stichting Das en Boom, Vogelbescherming Nederland, Vlinderstichting, Natuurhistorisch Genootschap, KNNV, NJN, IVN, EIS Nederland, FLORON, SOVON, STONE, Staatsbosbeheer, Natuurmonumenten, De Landschappen en Stichting Beheer Natuur en Landelijk gebied) en/of zich aantoonbaar actief inzet op het gebied van de soortenmonitoring en/of -bescherming.

BEOORDELING VAN DE AANVRAAG

Project

In de aanvraag beschreven project

De woningcorporatie Plavei te Didam heeft het voornemen 13 woningen aan de Touwslagersbaan 4-16, 13-15, 21-27 te 's-Heerenberg te renoveren en 4 woningen aan de Grote Nekum 1A/B-2A/B te 's-Heerenberg te slopen en nieuwbouw op deze locatie te realiseren.

De renovatie en de sloop vindt volgens de planning plaats vanaf februari 2018. De voorgenomen doorlooptijd van de renovatie is twee maanden. In eerste instantie is bij de aanvraag aangegeven, dat er aan de te renoveren woningen isolatie van de daken zou plaatsvinden, uit te voeren vanaf de buitenzijde van het dak. Hierdoor zouden nesten van de Huismus, Gierzwaluw en aanwezige vleermuizen aangetast worden. Nadien is door de initiatiefnemer besloten de isolatiewerkzaamheden aan het dak van binnenuit uit te voeren. Dat betekent dat het aannemelijk is dat nesten van de Huismus en de Gierzwaluw niet aangetast worden.

Na-isolatie van de spouwmuren bij de te renoveren woningen blijft gehandhaafd.

Onderzoek

In de aanvraag beschreven wijze van uitvoering van het onderzoek

Door Econsultancy is in mei 2017 een quickscan flora en fauna voor de locatie opgesteld (3894.002, 8 mei 2017). De quickscan is uitgevoerd aan de hand van een bureaustudie en twee veldbezoeken, waarbij gericht gezocht is naar nestlocaties en verblijfplaatsen van beschermde soorten.

De onderzoeksopzet is conform hetgeen is voorgeschreven in de soortenstandaard voor de Huismus en Gierzwaluw (RVO, versie maart 2014). Voor het onderzoek naar het voorkomen van vleermuizen zijn de verschillende vleermuizenprotocols gevolgd, met op een paar punten een eigen invulling van de onderzoeksinzet.

In onderstaande tabel 2 is een overzicht gegeven van de onderzoeksinspanningen om de aanwezigheid van de Huismus, Gierzwaluw en vleermuizen aan te tonen.

Tabel 2: Overzicht van de onderzoeksinspanningen naar aanwezigheid van Huismus, Gierzwaluw en vleermuizen.

		april	mei	juni	juli	augustus	september
vleermuizen	tijdstip	-	1 x ochtend, 3 x avond		-	2 x avond	
	datum		1 juni, 4 juni (ochtend), 19 juni, 5 juli 2017			nacht van 22 op 23 augustus en 21 september 2017	
	functie		zomer/kraamverblijf			paar/baltsverblijf	
huismus	tijdstip	2 x overdag	-				
	datum	2 april, 20 april 2017					
	functie	territorium/nestlocaties					
gierzwaluw	tijdstip	-	3 x avond		-		
	datum	1 juni, 19 juni, 5 juli 2017					
	functie	nestlocaties					

In de aanvraag beschreven ecologische waarden

Tijdens de onderzoeken zijn aangetroffen:

- 2 nesten van de Huismus in twee te renoveren woningen aan de Touwslagersbaan (voor de ligging zie figuur 3 in Bijlage 2) ;
- 6 nesten van de Gierzwaluw in de vorm van vier invliegplekken in drie te renoveren woningen aan de Touwslagersbaan (voor de ligging van de nesten zie figuur 4 in Bijlage 2);
- vermoedelijk 1 paarverblijf van de Gewone dwergvleermuis in de panden Touwslagersbaan 23 en 25 op basis van een baltsvlucht in de Touwslagersbaan.

Niet in het plangebied aangetroffen zijn:

- reptielen, amfibieën, overige zoogdieren, beschermde planten, vissen, vlinders en ongewervelden.

In de aanvraag beschreven effecten van het project op de ecologische waarden

Door de renovatiewerkzaamheden worden:

- de 2 nestlocaties van de Huismus niet beschadigd en vernield door werkzaamheden vanaf de binnenkant van de daken;
- de 6 nestlocaties van de Gierzwaluw niet beschadigd en vernield, omdat de openingen waarachter de nesten zich bevinden niet worden gewijzigd of dicht worden gemaakt;
- 1 (vermoedelijk) kraamverblijf van de Gewone dwergvleermuis beschadigd en vernield.

In de aanvraag beschreven preventieve maatregelen om effecten te voorkomen

Als er buiten het broedseizoen van de Huismus en Gierzwaluw wordt gewerkt (half maart-eind augustus), wordt verstoring van overige broedende vogels voorkomen.

In de aanvraag beschreven gedragscode

Uit de aanvraag blijkt dat geen gebruik gemaakt wordt van een gedragscode.

Nu preventieve maatregelen, ter voorkoming van overtreding van de in hoofdstuk 3 van de Wnb vermelde verboden, niet voldoende in deze aanvraag zijn opgenomen en er geen gedragscode van toepassing is, is voor het uitvoeren van de aangevraagde activiteit een ontheffing nodig voor het beschadigen en vernieling van een verblijfplaats van de Grote dwergvleermuis.

In de aanvraag beschreven mitigerende maatregelen

Om negatieve effecten van de werkzaamheden op de soort(en) te voorkomen worden maatregelen voorgesteld. Het gaat daarbij om de maatregelen, die opgenomen zijn in tabel 3:

Tabel 3. Overzicht van de mitigerende maatregelen.

Soorten waarop negatief effect wordt verwacht	Vermijden gevoelige perioden	Tijdelijke mitigatie	Ongeschikt maken of verjagen ruim vóór de ingreep	Permanente mitigatie
Huismus	N.v.t. omdat de isolatiewerkzaamheden aan de binnenkant van het dak plaatsvinden en daardoor geen nesten worden beschadigd of vernield.	N.v.t. omdat er genoeg vervangende rustplaatsen zijn in omliggende bebouwing.	N.v.t.	Het instand houden van nestlocaties van de Huismus, door de gaten in het vogelschroot in stand te houden. De foerageer- en drinkmogelijkheden voor de huismus veranderen niet tijdens en na de periode van renovatie/sloop en nieuwbouw. Er blijven voldoende zandige plekken

				gehandhaafd, waar huismussen hun stofbaden kunnen nemen.
Gierzwaluw	Renovatiwerkzaamheden aan de 3 woningen met 6 nestlocaties buiten het broedseizoen van de Gierzwaluw uitvoeren (half april-half augustus).	N.v.t. als buiten broedseizoen van de Gierzwaluw wordt gewerkt	N.v.t. als buiten broedseizoen van de Gierzwaluw wordt gewerkt	Instandhouden van de ruimtes bij de gootklossen en de achterliggende ruimtes op de dakrand bij alle 13 te renoveren woningen. Dit betekent geen gebruik van PUR of andere afdichtende materialen bij de gootklossen. Maatregelen op te nemen in ecologisch protocol.
Gewone dwergvleermuis	Uitvoeren renovatiwerkzaamheden aan de gevels buiten de winterperiode (na begin maart) van vleermuizen, daarbij rekening houdend met de aanwezigheid van nesten van de Gierzwaluw.	N.v.t. omdat de werkzaamheden ruim voor de paarperiode van de Gewone dwergvleermuis uitgevoerd worden.	N.v.t. omdat de paarperiode de minst gevoelige periode is, omdat de dieren dan het meest actief zijn en temeer daar de werkzaamheden buiten de paarperiode plaats vinden	De toegang tot de verblijfplaatsen wordt behouden door het aanbrengen van uitsparingen in de bevestigingslatten langs de boeiboorden en het toelaten van enige ruimte tussen randpannen en de daklijst. Maatregelen op te nemen in ecologisch protocol en onder begeleiding van dienstdoende ecooloog.

De maatregelen zijn opgenomen in Rapportage projectplan Touwslagersbaan 4-16, 13-15, 21-27 en Grote Nekkum 1A/B-2A/B te 's-Heerenberg van Econsultancy, september 2017.

In de aanvraag beschreven overtreding van verbodsbepalingen

Aan de hand van het voorgaande is in de aanvraag bepaald welke verbodsbepalingen worden overtreden. Dit is aangegeven in het aanvraagformulier. Er is ontheffing aangevraagd voor de soort(en), verbod(en) en belangen zoals opgenomen in tabel 1.

De voorgestelde mitigerende maatregelen worden voldoende geacht om overtredingen ten aanzien van de Gewone dwergvleermuis te voorkomen of te mitigeren, maar aanvullend heeft de initiatiefnemer toegezegd mee te willen werken aan ontwikkeling en herstel van lokale populaties van de Huismus en vleermuizen, hoewel voor deze soorten(groepen) geen overtredingen aan de orde zijn.

Ten aanzien van aanvullende maatregelen in de nieuw te bouwen woningen wordt gedacht aan:

- Het aanbrengen van 1 vleermuiskast per kopgevel van elk van de 4 nieuwbouwwoningen (type IB VL 01 van VivaraPro of vergelijkbaar, met uitbreidingen spouwsteen IB VL 02). Het voordeel van het genoemde type vleermuiskast, is dat door de uitbreiding (spouwsteen IB VL 02) de aantrekkelijkheid wordt vergroot en er meerdere functies mogelijk zijn voor met name dwergvleermuizen, maar mogelijk ook Laatvlieger (hoewel er weinig bekend is over gebruik van inmetselekasten door Laatvliegers);
- Het aanbrengen van vogelschroot ter hoogte van de tweede rij dakpannen ten behoeve van de Huismus;

Ten aanzien van aanvullende maatregelen in de te renoveren woningen wordt gedacht aan:

- Het aanpassen van de huidige vogelschroot in de woningen waar geen nesten van de Huismus te vinden zijn, zodat er toegang ontstaat onder de eerste rij dakpannen. Nu de

isolatiewerkzaamheden van binnenuit gaan plaatsvinden, is dit een mogelijkheid om de Huismus meer nestgelegenheid te bieden.

De exacte locaties worden bepaald in overleg met een deskundige op het gebied van de betreffende soorten. De definitieve ontwerpen van de nieuwbouwwoningen zijn momenteel nog niet bekend. Er wordt uiteraard rekening gehouden met de relevante randvoorwaarden die beschreven staan in Kennisdocumenten en Soortenstandaarden zoals hoogte, vrije aanvliegroute, situering ten opzichte van de zon etc.

Beoordeling

Beoordeling van de resultaten van het ecologisch onderzoek en de mitigerende maatregelen

Wij hebben het ecologisch onderzoek beoordeeld en wij oordelen dat het onderzoek op de juiste wijze is uitgevoerd en compleet is. De voorgestelde mitigerende maatregelen zijn voldoende.

Andere bevredigende oplossing

In de aanvraag beschreven andere bevredigende oplossingen

De werkzaamheden zijn locatiegebonden. Alternatieve locaties voor de uitvoering van de werkzaamheden zijn dan ook niet aan de orde. Renovatie en isolatie van de woningen is gezien de bouwkundige staat van de 13 woningen nodig, om die voldoende duurzaam en energiezuinig te maken.

De nu voorgestane werkwijze is erop gericht om effecten op de Huismus te voorkomen, door de isolatiewerkzaamheden aan het dak van de te renoveren woningen van binnenuit uit te voeren en de werkzaamheden buiten het broedseizoen van de Gierzwaluw uit te voeren. Ten aanzien van de paarverblijfplaats van de Gewone dwergvleermuis zijn de werkzaamheden erop gericht om na de isolatiewerkzaamheden voldoende vervangende verblijfplaatsen te creëren.

Beoordeling van de andere bevredigende oplossingen

Er zijn geen alternatieve locaties en wijze van uitvoering voorhanden die minder negatieve effecten op de beschermde soorten hebben.

Conclusie

Er bestaat geen andere bevredigende oplossing.

Belang

In de aanvraag beschreven belang(en)

De ontheffing wordt aangevraagd in het kader van de in de wet genoemde belangen voor de Habitatrichtlijn (overtredingen t.a.v. de Vogelrichtlijn zijn niet aan de orde). Voor de Habitatrichtlijn geldt het belang voor de volksgezondheid en een voor het milieu wezenlijk gunstig effect.

Beoordeling van belang(en)

Wij kunnen instemmen met de in de aanvraag beschreven belangen.

Gunstige staat van instandhouding

In de aanvraag beschreven effect op de staat van instandhouding van de desbetreffende soorten

Door het voldoende uitvoeren van werkzaamheden buiten de gevoelige perioden van de Gierzwaluw en Gewone dwergvleermuis wordt zoveel mogelijk voorkomen dat er verstoring van beschermde soorten plaatsvindt. Door het uitvoeren van isolatiewerkzaamheden aan het dak van binnenuit, worden de nesten van de Huismus ontzien.

Door voorafgaand en tijdens de werkzaamheden rekening te houden met de aanwezigheid van eventueel aanwezige exemplaren van de Gewone dwergvleermuis wordt voorkomen, dat er tijdens de renovatie slachtoffers vallen onder de Gewone dwergvleermuis.

Door het aanbrengen en instand houden van permanente voorzieningen voor de Huismus, Gierzwaluw en Gewone dwergvleermuis zal het aantal beschikbare nestlocaties en verblijfplaatsen niet afnemen in het plangebied.

Beoordeling van de effecten op de staat van instandhouding van de desbetreffende soorten

Het uitvoeren van de maatregelen als bedoeld in de aanvraag leidt niet tot verslechtering van de staat van instandhouding van de Huismus, Gierzwaluw en Gewone dwergvleermuis.

Conclusie

Gelet op het voorgaande kan de gevraagde ontheffing worden verleend.

De werkzaamheden kunnen worden uitgevoerd conform de aanvraag.

OVERIGE VERPLICHTINGEN

Wij wijzen u er op dat u zelf verantwoordelijk bent voor het verkrijgen van eventueel benodigde ontheffingen, vergunningen of toestemmingen op grond van andere wet- en regelgeving.

ZIENSWIJZEN

Gedurende de periode van terinzagelegging kan eenieder schriftelijk of mondeling zienswijzen over het ontwerpbesluit naar voren brengen. Ingediende zienswijzen worden met het uiteindelijke besluit en de bijbehorende stukken ter inzage gelegd.

Schriftelijke zienswijzen kunnen worden gericht aan Gedeputeerde Staten van Gelderland, Postbus 9090, 6800 GX Arnhem, of aan post@gelderland.nl, onder vermelding van het zaaknummer dat op de eerste bladzijde van het ontwerpbesluit staat vermeld. Voor een mondelinge zienswijze of toelichting over het ontwerpbesluit kan contact worden opgenomen met het Provincieloket (telefoonnummer (026) 359 99 99).

Wij maken u erop attent dat alleen beroep tegen het uiteindelijke besluit kan worden ingediend als de indiener ook een zienswijze heeft ingebracht tegen het ontwerpbesluit en men belanghebbende is.

De periode van terinzagelegging is te vinden onder de technische informatie van de kennisgeving. Deze kennisgeving is in te zien op de website van Overheid.nl.

Arnhem, 16 februari 2018

bijlagen:

- Bijlage 1: Kaart projectlocatie
- Bijlage 2: Waarnemingen nestlocaties Huismus, Gierzwaluw en Gewone dwergvleermuis

BIJLAGE 1: Kaart projectlocatie Touwslagersbaan en de Grote Nekkum te 's-Heerenberg.

Figuur 1: Ligging van de projectlocatie in het centrum van 's-Heerenberg.

Figuur 2: Ligging van de terenoveren woningen (rood gekleurd) en te slopen woningen (lichtbruin gekleurd) binnen het plangebied.

BIJLAGE 2: Overzicht van waargenomen nestlocaties van Huismus, Gierzwaluw en Gewone dwergvleermuis.

Figuur 3. Verspreiding huismus (gele bolletjes) op basis van veldbezoeken op 4 en 20 april 2017.

Figuur 4. Verspreiding Gierzwaluw (blauwe bolletjes) op basis van veldbezoeken in 2017.

Figuur 5: Ligging van vermoedelijk paarverblijf van de Gewone dwergvleermuis in de Touwslagersbaan 23 en 25.

